

1.UVOD

U savremenim uslovima poslovanja, kada su uslužni poslovi značajno „nadrasli“ proizvodne poslove kako prema njihovoj finansijskoj vrijednosti, tako i prema broju zaposlenih, organizacijsko znanje i savremene tehnologije poslovanja predstavljaju ključni resurs uspjeha kompanije, njenog dugoročnog opstanka i razvoja. Aktivnosti i procesi u kompanijama ne mogu da se mjenjaju sami po sebi. Potrebno je da postoji kvalitetan sistem menadžmenta u kompaniji koji će blagovremeno odgovoriti na sve izazove pred kojim se nalazi kompanija i koji će osigurati dugoročan opstanak i razvoj kompanije, kao i generisanje poželjnog nivoa prihoda i profita. Kako bi se ovi rezultati postigli, kompanija mora ulagati odnosno investirati u savremene menadžerske tehnologije. U savremenim uslovima poslovanja djelovanje navedenih investicija postaje direktnije i konkretnije a pored toga kontinuirano se krati vrijeme sticanja i primjene znanja u smislu ostvarenja boljih poslovnih efekata organizacije u što kraćem vremenskom roku. Na taj način se pred menadžere postavlja još jedan važan izazov, a to je pokušaj iznalaženja ravnoteže između kratkoročnih finansijskih rezultata i dugoročnog opstanka, razvoja i rasta organizacije. Menadžeri trebaju znati da pravilno upravljaju informacijama, kreiraju nova znanja i efektivno dijele znanja u organizaciji, te da se tako unapređuje kompanija i da se savremene tehnike koriste u svim dijelovima organizacije, čime se stvaraju preduslovi za kontinuiran rast i razvoj svake organizacije. Implementacija strategije usmjerenosti na inovacije i učenje u organizaciji predstavlja veoma složen proces, tako da menadžeri trebaju ovladati naprednim tehnikama vezanim za upravljanje znanjem i upravljanje ljudskim resursima. Upravljanje znanjem (Knowledge Management-KM) i menadžment ljudskih resursa (Human Resources Management-HRM) predstavljaju menadžerske koncepte koji pružaju platformu za ispunjavanje navedenih zahtjeva, kroz pravilno planiranje i razvoj ljudskih resursa u skladu sa misijom i poslovnom strategijom organizacije.

Da bi se unaprijedio način funkcioniranja organizacije menadžeri trebaju voditi računa o kvalitetu odvijanja svih poslovnih aktivnost i procesa unutar organizacije koju vode. Menadžeri moraju upravljati lancem dodane vrijednosti na način da se svaki interni proces i aktivnost u organizaciji opservira na veoma racionalan i analitičan način.

To znači da menadžeri trebaju pratiti i kontrolirati sve operacije, pa čak i one koje se realiziraju van lanca dodane vrijednosti njihove organizacije. Stoga, menadžeri trebaju osigurati i dovoljan nivo kontrole dobavljača koji isporučuju resurse za ulazni dio sistema dodane vrijednosti organizacije. Menadžerska pažnja, u ovom dijelu, treba biti usmjerena na sve aktivnosti koje su vezane za prijem resursa, skladištenje, upravljanje zalihama, upravljanje kvalitetom svih internih procesa i na sve ostale procese usmjerene na transformiranje ulaznih resursa procesnog sistema organizacije u gotove proizvode i usluge. Osnovni cilj navedenih aktivnosti je unapređenje funkcioniranja svih poslovnih procesa, aktivnosti i podsistema koji se trebaju odvijati uz što manji broj grešaka i uz što niže troškove. To znači da menadžeri u okviru kontrole i upravljanja internim procesima u organizacijama moraju striktno voditi računa o kvalitetu funkcioniranja navedenih procesa na način da se minimiziraju eventualne greške i defekti. U slučaju kada navedeni procesi kvalitetno funkcioniraju i kada se ne javljaju greške u sistemu, menadžment može ostvariti veliki broj koristi vezanih za poslovnu, odnosno stratešku tržišnu poziciju organizacije.

1.1. PREDMET MASTER RADA

Predmet master rada jeste da se istraži i analizira odnos između uvođenja savremenih tehnologija u kompanije energetskog sektora i pozitivnog djelovanja ovih tehnologija na rezultate poslovanja kompanija ovog sektora. U tom kontekstu, istraživanje je obuhvata sljedeće segmente analize i istraživanja:

- Identifikovanje, analiziranje i ocjena savremenih menadžerskih koncepata, odnosno savremenih menadžerskih tehnika u poslovanju kompanije;
- Identifikovanje i istraživanje stanja energetskog sektora u BiH;
- Istraživanje i ocjena poslovanja i uvođenja savremenih tehnika poslovanja kompanija energetskog sektora BiH.

Kako se primjećuje, predmet istraživanja obuhvata teorijske i praktične segmente istraživanja. Teorijski segmenti istraživanja bazirani su na analiziranju savremenih menadžerskih tehnika i koristima njihove implementacije u poslovanju kompanija. U savremenim uslovima sve kompanije, bez obzira na djelatnost, trebaju biti otvorene ka usvajanju novih tehnika i tehnologija poslovanja.

Kompanije energetskog sektora, iako predstavljaju privredni segment sa ogromnom ekspanzijom i mogućnošću, u domaćim okolnostima nije dovoljno iskorišten niti ima mogućnost da u cjelosti implementira pune potencijale. Sigurno je da je nedostatak finansijskih sredstava ograničavajući faktor, ali, isto tako, kompanije energetskog sektora bi trebale više da svoje aktivnosti usmjere ka implementiranju savremenih tehnologija u poslovanju. Predmet ovog istraživanja upravo jeste na identifikovanju ovih savremenih tehnologija. Tom prilikom potrebno je istražiti u kojoj mjeri kompanije energetskog sektora implementiraju savremene tehnike upravljanja kompanijom. Tačnije, na koji način tretiraju sisteme upravljanja tržištem, ljudskim resursima, inovacijama i td. Tehnike upravljanja kompanijom danas se svakodnevno razvijaju, unapređuju te bi kompanije trebale da svoje poslovanje usklađuju sa novim trendovima poslovanja.

1.2.CILJ MASTER RADA

Danas se poslovanje odvija u savremenim uslovima, odnosno u uslovima „nove ekonomije“. Nova ekonomija bi se mogla definisati kao kombinacija međusobno povezanih fenomena, i koja između ostalog obuhvata globalizaciju, transformacioni uticaj informacionih i komunikacionih tehnologija na organizaciju i način poslovanja tržišnih subjekata, različite modele elektronskog poslovanja, stalno promjenjivu prirodu načina obavljanja radnih zadataka, rastući značaj znanja i ostalih elemenata nedodirljive aktive u procesu stvaranja vrijednosti, naglašavajući takođe takve karakteristike kao što su visoke stope razvoja, niska inflacija i nizak nivo nezaposlenosti. Očigledno, savremeni sistemi poslovanja u uslovima “nove ekonomije” danas postaju neophodni i primjenjuju se u svim zemljama. Tačnije, nova ekonomija postaje sve prihvaćeniji okvir u kojem se u razvijenim zemljama već obavlja biznis i poslovanje drugih organizacija, a s vremenom će i neizostavno biti u upotrebi i u zemljama u tranziciji kao i u ostalim manje razvijenim zemljama. U Bosni i Hercegovini još uvijek preovladava paradigma “stare ekonomije”. Samim tim se zemlje, poput BiH, suočavaju sa ogromnim izazovima u stvaranju okvira koji bi bio kompatibilan sa postojećim okvirima u razvijenim zemljama s ciljem da vremenom postanu partneri u globalnoj ekonomiji. Takve okolnosti nužno zahtijevaju da kompanije u svome djelovanju implementiraju savremene tehnike poslovanja. Savremene tehnike treba da doprinesu poboljšanju poslovanja kompanije, treba da unaprijede poslovne aktivnosti i osiguraju rast prihoda i profita.